

TELEPHONE: (510) 642-4484
FAX: (510) 642-6220

DEPARTMENT OF SCANDINAVIAN
BERKELEY, CALIFORNIA 94720-2690

Rapport om ophold i Athen i perioden 1. 5.-31.5. 2010

Under opholdet ved det Danske Institut i Athen samlede jeg materiale til en bog med arbejdstitlen *The 'Lives of Things' in Hans Christian Andersen's Material Imagination*. Bogens hensigt er at beskrive Andersens materialebevidsthed og formålet med opholdet på Det Danske Institut var at bese de lokaliteter, der fik litterær betydning i forbindelse med digterens besøg i Grækenland i 1841.

Om ankomsten til Grækenland, skrev Andersen, med humor og bid, at “det støvede skrækkeligt, men det var jo classisk Støv”. Dette dobbeltblik—hvor reverensen overfor det antikke er sammenkædet med et blik for det materielles pågænighed—er gennemgribende i beskrivelsen af Akropolis, som blev besøgt dagligt af digteren under Athenopholdet. Andersens iagttagelser kan opsummeres i dette citat.

“Jeg trådte gennem Propylæerne og stod nu paa en Plads, forstyrret, ødelagt, som jeg aldrig har seet liige. Det var som et Jordsjælv havde rystet de gigantiske Colonner og Carnisser mellem hinanden; her var egentlig ikke længer Vei eller sti; Jeg gik over Rudera af ødelagte Leerhytter fra Tyrkernes Tid, hvor Græs og Acanthus skjød frodigt op; hist og her saaes ødelagte Cisterner, hist og her stode Brædde-Skuur, i hvilke man havde henkastet Menneskeknogler og opstillet Vaser, Basreliefs og Gibs-Afstøbninger; her laae rustne sødersprængte Bomber fra Venetianernes Tid; nogle heste gik paa Græs heroppe; og som i en Gruus-Grav til Venstre stod Erectus Templet med sine Cyratider; en faldefærdig Muursøile fylder Pladsen for den Cyratide, som Elgin har røvet for det engelske Museum. Skelletet af et Æsel laae foran de udgravede Marmortrin.” (H. C. Andersen, *En Digters Bazar*)

Dette og mange andre tekststeder får nu en tyngde udover den, jeg i udgangspunktet havde planlagt, idet vandringer i det centrale og historiske Athens gjorde det tydeligere for mig *hvad* Andersen så og *hvordan* han så. Sammenholdt med Andersens Akropolisoplevelse er et besøg i ruinernes nuværende tilstand (anno 2010) stort set rensat for ikke-autentiske efterladenskaber (hvis vi ser bort fra arkæologernes stilladser). For Andersen blev det materielle tidskaos på Akropolis imidlertid ikke kilde til en autenticitetskritik, men åbnede for en vision om tid-i-materiale som peger frem mod det moderne. I hans optik er Akropolis blevet *bricolage*.

Det nordiske bibliotek var en uhyre stor hjælp og gav mulighed for at de daglige *in situ* observationer kunne følges op med studier af kildemateriale. Bibliotekets billedsaling blev ligeledes en vigtig guide til de skriftlige kilder. Jeg blev desuden opmærksom på, at en sammenligning med Georg Brandes' langt senere besøg i Athen—og ikke mindst dennes beskrivelse af Pnyx højen—kan skabe en overraskende kontrast til Andersens

beskrivelser, således at Brandes viser sig at opleve Athens ruinøse landskab med langt større patos og nostalgi end Andersen gjorde. Andersen derimod viser sig at være optaget af at se og beskrive Athen som en af modernitetens nye steder, fuld af flâneurs, osv.

Ud over inspiration til arbejdet med Andersen-bogen fik jeg mulighed for at samle materiale til et sideløbende projekt om arkæologi og modernitet. I The National Gardens' labyrinter, grundlagt som Royal Gardens netop omkring den tid da Andersen besøgte Athen, kunne jeg iagttage hvordan en række nye skulpturelle kunstværker dag for dag blev placeret strategisk således at de indgik i en slags materiel tids-dialog med parkens oprindelige strukturer og skulpturer. Vigtigst af alt var to installationer som gik i spænd med anlæggets antikke ruiner. Her blandede de antikke, de romantiske og de moderne spor sig i et anakronistisk hele, en tidernes lomme, midt i byens trafiklarm (og de i maj 2010 næsten daglige demonstrationer og uroligheder). Ved hjælp af fotos og notater håber jeg på at kunne bygge videre på dette materiale.

Det månedlange ophold gav tid til fordybelse og mulighed for gentagne besøg på steder, der beskrives af Andersen. Den direkte adgang til de arkæologiske udgravninger og museer blev hjulpet af adgangskortet, som blev flittigt benyttet. Endelig var samværet med de øvrige stipendiater overordentlig inspirerende.

Jeg er meget taknemmelig for de fine arbejdsbetingelser som Det Danske Institut gav og takker bestyrelsen for tillid og stipendium.

Mange venlige hilsner

Karin Sanders
Professor

Department of Scandinavian
University of California, Berkeley